

Inarin kunnan kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma: "Inari liikuttaa luonnostaan"

Tekninen lautakunta 18.02.2026 § 13

Valmistelija

Tekninen johtaja

Inarin kunnan tekninen toimi yhdessä vapaa-aikatoimen kanssa on hakenut ja saanut Traficomien avustusta Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman laatimiseen. Ohjelman tavoitteena on ohjata kestävien kulkutapojen kävelyn ja pyöräilyn edistämistyötä ja lisätä kestävää liikkumista kunnan alueella valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti. Laaditun edistämishjelman pohjalta on mahdollista hakea Tracifomien tukea ohjelman mukaisille investoinneille.

Edistämishjelmalla toteutetaan kuntastrategiaa ja sen toimenpiteet sidotaan yhteen kunnan Turvallisuus- ja hyvinvointisuunnitelmaan sekä vuonna 2026 laadittavaan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Kunnan taajamista Ivaloon ja Saariselälle ollaan lisäksi laatimassa alueiden käytön kehittämissuunnitelmia osana "Matkailun yritysekosysteemin kehittäminen Ivalossa ja Saariselällä" -hanketta, jonka pohjatietoihin Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman havainnot ja toimet sisällytetään. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman laatiminen ajoittui kunnan suunnitteluprosessissa hyvään ajankohtaan ja mahdollistaa eri ohjelmien ja suunnitelmien yhteensovittamisen tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman yhteydessä toteutettu osallistaminen ja vuorovaikutus osoittavat, että kunnassa halutaan edistää kestäviä liikkumismuotoja. Toimivan infran lisäksi kunnan viestinnällä ja kamppanjoilla, joilla haastetaan kuntalaisia omien tottumusten ja valintojen vaikutuksien merkityksestä on suuri merkitys liikkumisen kasvuun.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman päätavoitteena on lisätä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuksia, joilla on suora vaikutus myös päästöihin. Kestävien liikkumismuotojen vaikutukset ovat merkittäviä sekä paikallisella että valtakunnallisella tasolla. Turvallinen ja sujuva infrastruktuuri kannustaa ja mahdollistaa kaikenikäisten arjen liikkumisen, mikä lisää päivittäisen fyysisen aktiivisuuden määrää. Fyysinen aktiivisuus edistää terveyttä ja vähentää siten sairaanhoitokustannuksia. Päästöttömät liikkumismuodot ovat lisäksi kustannustehokas keino edistää ilmastonmuutoksen torjuntaa. Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen parantaa kunnan vetovoimaa ja tukee ympärivuotisen matkailun kehittämistä. Virikkeelliset, turvalliset ja toimivat ratkaisut lähiympäristössä parantavat potentiaalisia kävelen ja pyörällä taitettavien matkojen määriä.

Ohjelmassa on laadittu tavoitteellinen viiden vuoden kehittämissuunnitelma (2026-2030) toimenpiteineen, johon kunnan eri toimialat sitoutuvat. Toimenpideohjelman myötä kävelyn ja pyöräilyn edistämistä voidaan suunnitella pitkällä tähtäimellä, joka osaltaan varmistaa, että toimenpiteisiin vaadittava rahoitus ja hankkeistus tulee huomioitua kunnan investointiohjelmassa tuleville suunnitteluvuosille. Toimenpiteisiin on sisällytetty aiemmin laaditussa esteettömyys selvityksessä esiin nousseita kehittämistarpeita.

Edistämishjelman lisäksi WSP:n kanssa sovittiin erikseen Ivalojoen ylittävän kevyelle liikenteelle tarkoitetun sillan *päästösten vaikutusten ennakoarvioinnista*. Arvioinnin yhteydessä laskettiin eri toteutusvaihtoehtojen kustannuksia sekä vaikutuksia koulumatkoihin, liikenneturvallisuuteen, liikkumiseen ja terveyteen, liikenteen sujuvuuteen sekä huoltovarmuuteen. Raportin lisäksi vaikutukset kirjattiin Inarin kunnan HYTE-työryhmässä

EVAUS-prosessin tiedonhankinnan pohjaksi käyttöön otettuun kuntastrategiaan pohjautuvaan kuvauskaavioon.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma on laadittu vuonna 2025 osallistaen kuntalaisia ja yrittäjiä kyselyin ja asukasilloin. Raportin on laatinut WSP Finland Oy. Kiitämme lämpimästi kaikkia kyselyyn vastanneita, asukasilttoihin ja muulla tavoin ohjelman toteuttamiseen osallistuneita.

Ohessa Inarin kunnan kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma toimenpidetaulukkoineen sekä lvalojoen kevyenliikenteen kulkuyhteyden vaikutusten ennakkoarvioinnin raportti.

Esittelijä Tekninen johtaja Reetta-Mari Tammela

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta merkitsee Inarin kunnan kävelyn- ja pyöräilyn edistämishjelman tiedoksi ja päättää esittää ohjelman toimenpiteineen tiedoksi sivistyslautakunnalle, elinvoimajaostolle, kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi yksimielisesti teknisen johtajan ehdotuksen.

Tiedoksi: sivistyslautakunta, elinvoimajaosto ja kunnanhallitus
Lisätietoja: tekninen johtaja Reetta-Mari Tammela, puh. 040 655 1611, reetta-mari.tammela@inari.fi

Kunnanhallitus 02.03.2026 § 45

Valmistelija Tekninen johtaja

Ohessa Inarin kunnan kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma toimenpidetaulukkoineen sekä lvalojoen kevyenliikenteen kulkuyhteyden vaikutusten ennakkoarvioinnin raportti sekä valtionavustuspäätös.

Esittelijä Kunnanjohtaja Tommi Kasurinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää merkitä Inarin kunnan kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman tiedoksi ja esittää sen valtuustolle tiedoksi.

Käsittely

Tekninen johtaja Reetta-Mari Tammela oli paikalla etäyhteydellä asiantuntijana klo 16.05-16.37. Kokous keskeytettiin kuulemisen ajaksi.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan ehdotuksen.

Valtuustolle

Lisätietoja: tekninen johtaja Reetta-Mari Tammela, puh. 040 655 1611, reetta-mari.tammela@inari.fi

Tekninen johtaja

Inari liikuttaa luonnostaan -edistämishojelman toteutuksen kuvaus alla.

Inarin kunnan kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelma on laadittu osana teknisen lautakunnan kunnanhallitukselle esittämää ja valtuuston hyväksymään teknisen toimen vuoden 2025 talousarvion ja toimintasuunnitelman hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteiden toimeenpanoa. Tavoitteen asettelu: *Ylläpidetään ja kehitetään kunnan liikuntapaikkoja liikunnan edistämisen tarpeet ja kuntalaisten toiveet huomioiden.*

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelmalle haettiin Liikenne- ja viestintäviraston Traficomin avustusta ohjelmasta "Liikkumisen ohjauksen valtionavustus 2025". Avustusta Inarin kunnan kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman toteuttamiseen saatiin 25 999 € hakemuksen mukaisista esitetyistä kokonaiskustannuksista 34 666 €, eli 75 %.

Edistämishojelman laatiminen kunnan toimesta käynnistettiin ostopalvelun hankinnalla. Tarjouspyyntö julkaistiin helmikuussa 2025 käänteisenä kilpailutuksena julkisten hankintojen sähköisessä tarjousportaalissa Hilmassa. Kilpailutuksessa annettiin hankinnalle kiinteä hinta avustuspäätöksen mukaisena ja tarjouksien vertailu koostui tarjouspyynnön mukaisesti tarjouksen jättäneiden referenssien, käytössä olevan henkilöstön kokemuksen ja osaamisen, aiempien kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelmien visuaalisen ilmeen ja taiton, sekä Inarin kunnan erityispiirteiden tunnistamisen vertailusta tarjousasiakirjoina toimitettujen työohjelman ja muiden liitteiden perusteella. Kilpailutuksen voitti WSP Finland Oy. Hankinnasta tehtiin hankintapäätös huhtikuussa 2025 ja allekirjotettiin hankintasopimus päätöksen lainvoiman myötä.

Hankkelle nimettiin ohjausryhmä toukokuussa 2025, jossa oli edustettuina Inarin kunnasta tekninen johtaja Reetta-Mari Tammela, vapaa-aikasihteeri Tuija Mikkonen ja mittausinsinööri Pekka Mäkynen, Lapin ELY-keskuksen liikennetoimialalta Jutta Kaisanlahti, Traficomilta Virpi Ansio ja Pyöräilykuntien verkostosta Matti Hirvonen, joilla kaikilla on rooli ja yhteiset rajapinnat julkisen infran rakentamisessa ja ylläpidossa.

Edistämishojelman tavoitteiksi oli asetettu nykytilan selvittäminen, kehittämistarpeiden tunnistaminen kylittäin, kävelyn ja pyöräilyn edistämisen visio, toimenpideohjelman laatiminen ja vastuutahojen tunnistaminen sekä viestinnän vuosikellon muodostaminen.

Kartoitusta tehtiin kaikissa kunnan alueella toimivissa kouluissa kyselyillä, joihin oppilaat ja huoltajat vastasivat kiitettävästi. Lisäksi toteutettiin avoin verkkokysely, jossa oli lisäksi karttapohjainen paikkatietoon perustuva mahdollisuus jättää kehittämistarpeita ja toiveita. Tähän kyselyyn vastauksia jätti 203 henkilöä, joista 92 % oli kiinnostunut lisäämään arjessaan pyöräilyä ja 43 % jalankulkua. Tämän lisäksi Ivalossa, Inarissa, Saariselällä ja Sevettijärvellä pidettiin asukasillat, joihin osallistui konsultin lisäksi kunnan ja ELY:n edustajat. Asukasilloissa keskusteltiin sekä työskenneltiin karttatasoilla. Lisäksi pidettiin tilaisuus pyörämatkailun kehittämisestä, jossa oli heikko osallistujamäärä.

Edistämishojelman on tarkoitus olla jatkosuunnittelussa hyödynnettävä taustaselvitys tiedoksi luottamushenkilöille ja operatiivisesta toiminnasta vastaaville, jossa on kuntalaisten tarpeiden ja toiveiden kartoituksen pohjalta sidosryhmäyhteistyössä todettu toimivaltuudet ja vastuualueet viranomaisten kuten Väyläviraston, Elinvoimakeskuksen ja Lupa- ja valvontaviraston kanssa. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman on hyväksynyt ohjausryhmä hankkeessa hankitun pohjatiedon, toteutettavuuden ja vaikuttavuuden perusteella.

Taustaselvityksen pohjalta ryhdytään viestinnällisien tavoitteiden toimeenpanoon ja tavoiteltuja investointitoimenpiteitä ohjataan suunnitteluun. Jatkossa teknisen lautakunta esittää vuosittain kunnanhallitukselle ja valtuustolle käsiteltävään ja hyväksyttävään investointiohjelmaan edistämishojelman mukaisia tavoiteltavia kunnan vastuulla ja toimivallassa olevia toimenpiteitä käytettävissä olevan budjetin puitteissa. Kun tahtotila ja määräraha on investointiohjelmassa osoitettu, on myös hankerahoituksen hakeminen investoinnille mahdollista. Valittujen toimenpiteiden taso, laatu, toteutustapa ja edellytettävä määräraha voivat jatkosuunnittelussa siten myös tarkentua. Osa tavoitelluista toimenpiteistä edellyttää omaa hallinnollista prosessia eri sidosryhmien tasolla esimerkiksi hallinnan suhteen, joka voi sisältää kuulemisia, lausuntoja ja erillisiä päätöksiä ennen toteuttamista.

Edistämishojelman perusteella merkittäväksi päätettäväksi asiaksi nousi edelleen Ivalojoen kevyeliikenteen kulkuyhteyden turvallisuuden vaihtoehtoiset toteutusmallit, joista päätöksenteon ja investointisuunnitelmaan esitettävän ratkaisun tueksi päätettiin hankkia tarkempi vaikutusten arviointi.

Ohessa Inarin kunnan kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelma toimenpidetaulukkoineen, Ivalojoen kevyenliikenteen kulkuyhteyden vaikutusten ennakkoarvioinnin raportti sekä valtionavustuspäätös.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää Inarin kunnan kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman valtuustolle tiedoksi.

Päätös